

SPAREBANKEN MØRE

Sparebanken Møre

Registreringsdokument

10.05.2019

Dette registreringsdokumentet utgjør et registreringsdokument i henhold til lov om verdipapirhandel av 29. juni 2007 nr. 75 § 7-14 og Kommisjonsforordning nr. 809/2004 bilag XI av 29. april 2004 om gjennomføring av Europaparlamentets og Rådets direktiv 2003/71/EF ("Prospektforordningen"). Registreringsdokumentet skal leses sammen med verdipapirdokumentet for hvert obligasjonslån samt eventuelle tillegg til registreringsdokumentet.

Dette registreringsdokumentet, datert 10. mai 2019, er godkjent av Finanstilsynet 10. mai 2019. Registreringsdokumentet er gyldig 12 måneder fra Finanstilsynets godkjenning.

Innhold

1	RISIKOFAKTORER	2
1.1	Generell risiko	2
1.1.1	Utvikling i regional og nasjonal økonomi	2
1.1.2	Rammebetingelser og myndigheters handlinger	3
1.2	Forretningsmessig risiko.....	4
1.2.1	Risikoeksponering og strategisk risikostyring	4
1.2.2	Utfyllende om forretningsmessig risiko	5
2	ANSVARLIG FOR DETTE REGISTRERINGS-DOKUMENTET	13
3	BANKENS REVISOR	14
4	OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRE	14
5	BANKENS FORRETNINGSOVERSIKT	15
6	KONSERNETS ORGANISASJONSSTRUKTUR.....	16
7	STYRE, LEDELSE, TILSYNSORGANER.....	18
7.1	Styret	19
7.2	Administrerende direktørs ledergruppe.....	21
7.3	20 største eiere – Egenkapitalbevis	23
8	OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRES FINANSIELLE STILLING OG RESULTATER SAMT REFERANSELISTE	23
9	OFFENTLIG TILGJENGELIGE DOKUMENTER.....	25
10	DEFINISJONS-LISTE	26

1 RISIKOFAKTORER

Den som vurderer å investere i Sparebanken Møres obligasjonslån, bør lese registreringsdokumentet og verdipapirdokumentet i sin helhet. Sparebanken Møre mener at redegjørelsen nedenfor omfatter samtlige risikofaktorer som anses å være av betydning med hensyn til å påvirke utsteders evne til å utføre sine forpliktelser ovenfor investor. Det er mange risikoforhold knyttet til driften av en bank. Det er naturlig å skille risikoområdene i: generell risiko og forretningsmessig risiko.

1.1 Generell risiko

Med generell risiko menes den risiko som ligger utenfor det Banken selv har herredømme over.

1.1.1 Utvikling i regional og nasjonal økonomi

Per 31.12.18 er utlånsandelen i Sparebanken Møre (konsern) fordelt på 69,2% til personkundemarkedet og 30,8% til bedriftsmarkedet. Geografisk er totale utlån fordelt med 82,3% innenfor Møre og Romsdal, 17,2% innenfor Norge ellers og 0,5% i utlandet. Innenfor bedriftsmarkedet er eiendomsdrift den største sektoren med 11,1% av totale utlån, deretter følger sektorene fiskeri og tjenesteyting som, henholdsvis, står for 5,3% og 3,0% av totale utlån. Utlån og garantier til sektoren supply/offshore står for 1,7% av totale utlån.

Bankens inntjening og resultater kan følgelig bli negativt påvirket dersom økonomiske forhold i Norge, og særlig i Møre og Romsdal blir forverret. Økende arbeidsledighet og fall i eiendomsverdier, både i bolig- og næringsmarkedet, er vurdert som de viktigste risikofaktorene for Sparebanken Møre. Produksjon og etterspørsel holder seg godt oppe i fylket. Dette skyldes det lave rentenivået, en svak kronkurs, høy aktivitet i offentlig sektor og fortsatt vekst på våre eksportmarkeder. Hertil kommer oppgangen i viktige oljerelaterte næringer. Videre er aktivitetsnivået i boligmarkedet tilfredsstillende. Som følge av uroen i finansmarkedene og utsikter til noe lavere vekst i verdensøkonomien enn tidligere antatt har imidlertid usikkerheten økt noe.

Oppgangen i aktivitetsnivået i Norge, sammen med betydelige omstillinger i arbeidsmarkedet de siste årene, har ført til lav arbeidsledighet. Ved utgangen av desember utgjorde den registrerte ledigheten ved arbeidskontorene i Møre og Romsdal 2,3 prosent av arbeidsstyrken i følge NAV. Dette er samme ledighetsprosent som for landet som helhet. Med utsikter til moderat produktionsvekst i fylket vil arbeidsledigheten trolig stabilisere seg rundt dagens nivå gjennom inneværende år.

Kredittveksten i Norge, både til husholdninger og til næringslivet, har falt gjennom 2018 og årlig prosentvis vekst lå ved utgangen av året om lag 1,0 p.e. lavere enn ved utgangen av 2017.

Vurdert status per utgangen av 1. kvartal 2019 er at Banken er konkurransedyktig og registrerer god og svakt tiltakende veksttakt i lån til personkundemarkedet. For utlån til næringslivsmarkedet har vi registrert en reduksjon i veksttakten i første kvartal 2019. Innskuddsveksten er god og innskuddsdekningen er høy, spesielt i næringslivsmarkedet. Det forventes at utlånsveksten innenfor både personmarkedet og næringslivsmarkedet i 2019 vil være på linje med veksttakten i 2018. Dette innebærer en vekst for Sparebanken Møre som er på, eller over, den generelle markedsveksten.

Banken vil fortsatt være en sterk og engasjert støttespiller for næringslivet på Nordvestlandet. Sparebanken Møre har en målsetting om kostnadseffektiv drift der kostnadsandelen i strategiperioden 2019-2022 skal komme under 40 prosent.

Det forventes at tapene i Sparebanken Møre vil være på et lavt nivå også i 2019. Totalt sett forventes det et godt resultat for 2019. Bankens strategiske målsetting er at en egenkapitalrentabilitet på minimum 11 prosent vil nås i strategiperioden 2019-2022.

1.1.2 Rammebetingelser og myndigheters handlinger

De nordiske landene har en av de mest konsoliderte banksektorene i Europa og hvert land domineres av et lite antall store banker. Risikoen innen banksektoren relaterer seg hovedsakelig til kreditt- og markedsrisikoer. Banksektoren i Norden har relativt lave nivåer for kreditt- og markedsrisikoer. Den lave kreditt- og markedsrisikoprofilen avspeiler dominansen av retail-virksomhet blant de nordiske bankene. Høy kostnadseffektivitet og lav risikoprofil er typisk for den nordiske banksektoren. I den senere tid har imidlertid flere nordiske bankgrupperinger vært involvert i eller satt i sammenheng med hvitvasking av penger. Dette er forhold som kan bidra til å svekke tilliten til enkeltbanker og til banksektoren i sin helhet, men det gjøres mye både fra myndigheter og bankene for minimere risiko for denne type aktivitet.

Stadig økende konkurransen både innenfor den etablerte banksektoren og fra nye tilbydere av finansielle tjenester fordrer investeringer i ny teknologi og nye produkter, og legger press på marginer for samtlige aktører.

Mer om regulering og kapitaldekning for Sparebanken Møre

Sparebanken Møre har tillatelse fra Finanstilsynet til å bruke grunnleggende IRB-metode for beregning av kapitalkrav for kredittengasjement.

Konsernets kapitaldekning er rapportert i henhold til Finanstilsynets tillatelse. Sparebanken Møre har kapitalkrav knyttet til overgangsordningen vedrørende Basel I-gulvet ved utgangen av 2018. Beregninger knyttet til operasjonell risiko gjøres ut fra basismetoden.

Ved utgangen av 2018 har Sparebanken Møre en kapitaldekning godt over de regulatoriske kapitalkravene og den internt satte minimumsmålsettingen for ren kjernekapital på 14,8 %. Ansvarlig kapital utgjør 19,6 % (18,4 %), kjernekapital 17,6 % (16,8 %), hvorav ren kjernekapital utgjør 16,0 % (15,0 %). Kapitaldekningstallene inkluderer årets resultat og styrets forslag til resultatdisponering. Styrets forslag til disponering av årets resultat innebærer at 49,4 % av resultatet i konsernet tilbakeholdes for ytterligere å styrke konsernets soliditet.

Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel er fastsatt til 3 prosent. I tillegg skal alle banker ha en buffer på minst 2 prosent. Ved utgangen av 2018 var uvektet kjernekapitalandel for Sparebanken Møre 8,1 % (8,2 %), som gir en god margin til det totale kravet på 5 prosent.

Basert på kapitaldekningsregelverket består minimumskravet for kapitaldekning av et Pilar 1- og et Pilar 2 krav. Pilar 2-tillegget gjelder for risikoer som ikke er dekket eller bare delvis er dekket av Pilar 1. Finanstilsynet fastsatte bankens Pilar 2-krav til 1,7 prosent gjeldende fra 31. mars 2019. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra Finanstilsynets forrige vedtak. Finansdepartementet har besluttet at den motsykliske bufferen skal økes med 0,5 prosentpoeng til 2,5 prosent fra 31. desember 2019. Det totale minimumskravet til ren kjernekapital økes dermed til 14,2 prosent. Styret har løpende oppfølging av kapitaldekningen i konsernet, og vil raskt være i stand til å iverksette tiltak dersom behovet for kapitalstyrking avtegner seg.

1.2 Forretningsmessig risiko

Forretningsmessig risiko er her definert som risiko for tap eller uventede inntektssvingninger som kan oppstå på bakgrunn av de aktiviteter som Banken velger å delta i. Sparebanken Møres langsiktige strategiske utvikling og måloppnåelse støttes ved god risiko- og kapitalstyring. Overordnet formål med risikostyring og kontroll er å sikre at man oppnår de fastsatte mål, sikre effektiv drift, håndtering av risikoer som kan hindre oppnåelse av forretningsmessige mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet, og sikre at konsernet opererer i samsvar med relevante lover, regler og interne retningslinjer. Å ta risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og risikostyring er således et sentralt område i den daglige driften og i styrets løpende fokus.

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt overordnede retningslinjer for styring og kontroll i konsernet. Konsernet skal ha lav til moderat risikoprofil, hvor inntjeningen skal være et produkt av kunderelaterte aktiviteter, og ikke finansiell risikotaking. Det er videre vedtatt egne policyer for hvert vesentlige risikoområde; kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko. Risikostrategiene vedtas av styret, og revideres minimum årlig eller når spesielle forhold skulle tilsi det. Konsernet har etablert en oppfølgings- og kontrollstruktur som skal sørge for at strategisk plans overordnede rammeverk blir overholdt.

1.2.1 Risikoeksponering og strategisk risikostyring

Sparebanken Møre eksponeres for flere ulike typer risikoer. De viktigste risikogruppene er:

- **Kredittrisiko:** Konsernets største risikoområde. Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Inkludert i dette risikoområdet er også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko
- **Markedsrisiko:** Risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser og renter
- **Likviditetsrisiko:** Risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid
- **Operasjonell risiko:** Risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser

Sparebanken Møre forsøker å ta hensyn til samspillet mellom de ulike risikoområdene ved fastsettelse av risikotoleranse for de ulike risikoområdene. Overordnet er det de interne forhold, rammebetingelser, kundegrunnlag mv. i konsernet som danner grunnlag for hvilken overordnet risikoeksponering man ønsker å legge til grunn.

Basert på evaluering av risikoprofil, styring og kontroll legger Sparebanken Møre følgende overordnet risikotoleranse til grunn for de ulike risikoområdene:

- **Kredittrisiko:** Det aksepteres moderat til betydelig risiko
- **Markedsrisiko:** Det aksepteres lav risiko
- **Likviditetsrisiko:** Det aksepteres moderat risiko
- **Operasjonell risiko:** Det aksepteres lav risiko

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for økonomisk kapital for å kunne dekke uventede tap. Det beregnes forventet tap og økonomisk kapital for alle

hovedgrupper av risiko, og for ulike forretningsområder i konsernet. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk sett må forvente å tape i løpet av en periode på 12 måneder. Økonomisk kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener er nødvendig for å dekke den faktiske risikoen konsernet har pådratt seg. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av økonomisk kapital. Det vises for øvrig til note 28 i årsrapport for 2018 for ytterligere kommentarer vedrørende økonomisk kapital.

1.2.2 Utfyllende om forretningsmessig risiko

1.2.2.1 Kreditt risiko

Kreditt risiko representerer Sparebanken Møres største risikoområde. Inkludert i dette risikoområdet inngår også motpartsrisiko og konsentrasjonsrisiko. Konsernet eksponeres for denne risikoforment gjennom utlån til privatmarkeds- og næringslivskunder, samt gjennom aktiviteter i Sparebanken Møres Seksjon Treasury og Markets.

Kreditt risikostراتيجien revideres og vedtas årlig av styret. Strategien fokuserer på risikosensitive rammer som er satt sammen slik at de på en mest hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Videre er det etablert rammer, retningslinjer og fullmaktsreglement som bygger opp under Sparebanken Møres kreditt risikostراتيجية og langsiktige strategiske plan. Sparebanken Møres kjerneverdier er "Engasjert, Nær og Solid". Disse verdiene skal reflekteres i alle kontaktpunkt med markedet, skape merverdi for kundene og bidra til å skape en positiv oppfatning av Sparebanken Møre. Kreditt politikken skal videre fremme en kreditt kultur der kreditt verdighet sees i et langsiktig perspektiv, der generelle og bransjemessige konjunktursvingninger tas hensyn til. Sparebanken Møre skal fremstå med høy etisk standard, og skal ikke bli forbundet med aktiviteter, kunder eller bransjer med tvilsomt renommé. Konsernet er åpent for alle typer kunder innenfor definerte markedsområder, og det skal ikke finne sted diskriminering basert på kundens alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status.

Sparebanken Møres geografiske kjerneområde er Møre og Romsdal. Det er likevel adgang til å gi finansiell bistand til investeringer/etableringer utenfor kjerneområdet når dette eiermessig er knyttet til enkeltpersoner eller selskaper i/fra Møre og Romsdal. Som et ledd i en bevisst diversifisering av porteføljen i forhold til bransje eller geografisk eksponering vil det også kunne vurderes engasjement utenfor konsernets markedsområde. Ved slike tilfeller stiller konsernets strategi klare rammer for maksimalt risikonivå ved det enkelte engasjement.

Avdeling Risikostyring har etablert månedlige porteføljestyrrapporter som sikrer at eventuelle avvik fra de strategiske målene fastsatt i kreditt risikostراتيجien blir avdekket. Ledere for henholdsvis næringsliv og personmarked har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av status, for å avdekke avvik i forhold til de samme strategiske målene, og for å iverksette tiltak ved eventuelle avvik.

Styret er ansvarlig for konsernets innvilgelse av lån og kreditter. Innenfor visse rammer delegeres fullmakt til administrerende direktør for det operasjonelle ansvaret for beslutning i kredittsakene. Innenfor sine fullmakter kan igjen administrerende direktør videre delegere fullmakter. Bevilgningsfullmaktene er personlige og er gradert etter kriterier som størrelse på bevilgning, engasjementsgrense (NL), kundens totale lånegjeld (PM), samt risikoklasse. Fullmaktene er videre knyttet til stillingsnivå.

Sparebanken Møre benytter aktivt interne rapporter for å overvåke nivå og utvikling av konsernets kredittportefølje. Hver enkelt medarbeider med kundeansvar har tilgang til rapporter som viser status og utvikling i sin porteføljes kredittrisiko. Rapportene er hierarkisk oppbygd slik at ledelsen i banken kan følge utviklingen innenfor sitt ansvarsområde. Rapporteringene benyttes også til analyser av kunder, porteføljer og bransjer.

Konsernet har utarbeidet egne risikomodeller for næringslivssegmentet og personmarkedet som benyttes i månedlig måling og rapportering av kredittrisiko. Det er også utviklet egne søknadsscoremodeller for de to kundesegmentene som benyttes i kredittinnvilgelsesprosessen.

Det er hovedsakelig tre sentrale parametere innenfor kredittrisiko som modelleres:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): PD beregnes pr kunde og angir sannsynlighet for at kunden skal misligholde sitt engasjement i løpet av de neste 12 måneder. Hver kunde får beregnet sin PD basert på statistiske modeller som benytter variabler av både eksternt og bankintern informasjon, i form av både finansielle nøkkeltall og ikke-finansielle kriterier.
2. Tapsgrad ved mislighold (LGD): LGD angir hvor stor andel av engasjementet som forventes tapt ved mislighold. Vurderingene tar hensyn til verdier på kundens stille sikkerheter, og de kostnader som vil oppstå ved inndrivelse av misligholdte engasjementer.
3. Forventet eksponering ved mislighold (EAD): EAD angir hvilken eksponering som forventes på et engasjement hvis og når dette går i mislighold.

De omtalte parameterne danner grunnlag for beregning av forventet tap (EL) og inngår i beregningen av økonomisk kapital. Ved å klassifisere kundene etter sannsynlighet for mislighold, samt beregne forventet tap og behovet for økonomisk kapital på kundenivå, får konsernet informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen. Egne migrasjonsanalyser viser utviklingen av antall kunder og EAD mellom ulike risikoklasser i ulike perioder.

1.2.2.2 Treasuryrisiko

Treasuryrisiko er en del av den totale kredittrisikoen i Sparebanken Møre. Det er definert styrevedtatte rammer for hvilken kreditteksponering konsernet kan ha innen dette området.

Kreditteksponering er knyttet til obligasjoner og sertifikat i konsernets likviditetsreserveportefølje, kortsiktige utlån til andre banker, herunder kontohold i utenlandske banker, og eksponering i forbindelse med finansielle derivater som er inngått for å nøytralisere en allerede aktuell rente- og valutarisiko banken har påtatt seg. Porteføljen består av velrenomerte relasjoner i inn- og utland. Kredittkvaliteten er vurdert å være høy, hovedsakelig som følge av investeringer i utstedere med høy rating og lav kapitalvekt.

Sparebanken Møre sin policy er at spesielt i forhold til plasseringer i internasjonale banker og andre debitorer utenom Norge, skal konsernet legge til grunn vurderinger utført av de store offisielle ratingbyråene. Kredittrisikoen skal være på et minimum, men selv høyt ratede utstedere/papirer kan være utsatt for risiko. Om motparter blir satt på "negative outlook" eller får nedgradert rating gjennomføres det en ny intern vurdering i Sparebanken Møre om eksisterende kredittlinjer. Om nødvendig skal kredittlinje, og eventuell eksponering, reduseres eller fjernes.

Treasuryrisiko sees også i sammenheng med likviditetsindikatorne LCR og NSFR. Regelverket for LCR har medført en vridning mot lavere risikovektede motparter, slik som blant annet stats- og statsgaranterte papirer, samt obligasjoner med fortrinnsrett (OmF).

I preklassifiseringen av motpartsbanker legges det vekt på å vurdere de som Sparebanken Møre har et gjensidig (resiprositet) og langt forretningsmessig forhold til. Det er i tillegg behov for å ha tilstrekkelig konkurranse om de produkter og instrumenter det handles i, samt at konsernet skal være markedsmessig og geografisk diversifisert.

Dersom det skjer endringer i rammebetingelser, marked, økonomisk utvikling eller i Sparebanken Møres aktiviteter som har vesentlig innvirkning på konsernets risikoposisjon skal det vurderes og eventuelt settes begrensninger for investeringsmulighetene. I dette ligger for eksempel å ikke investere i enkeltland, grupper av land, enkeltmotparter, motparter med visse karakteristika mv. Sparebanken Møre og Møre Boligkreditt AS stiller krav om inngåelse av CSA-avtale (Credit Support Annex) før derivathandel mot enhver motpart. CSA-avtaler er en del av en ISDA-avtale og bidrar til å regulere motpartsrisiko knyttet til endringer i markedsforhold. Dette gir Sparebanken Møre sikkerhet for en gitt eksponering, og avtalen med motpart definerer når pant skal overføres mellom partene. Sparebanken Møre praktiserer kontantpant mot sine motparter. Markedsverdien av alle derivater inngått mellom Sparebanken Møre og motparten avregnes i henhold til de ulike CSA-avtalene, og motpartsrisikoen vil da i stor grad elimineres. EMIR – European Market Infrastructure Regulation – skal sikre regulering og kontroll med markedet for derivater som handles utenfor regulerte markeder gjennom krav til innberetning til transaksjonsregistre og krav til avregning (clearing) gjennom sentrale motparter (CCP).

1.2.2.3 Markedsrisiko

Sparebanken Møres markedsrisiko styres gjennom definerte posisjonsrammer for hvert risikoområde. Styring av markedsrisiko er nedfelt i Sparebanken Møres markedsrisikostrategi. Strategien vedtas av styret, og gir de overordnede føringene for konsernets aktiviteter i kapitalmarkedet, herunder rammer for Sparebanken Møres samlede eksponeringer innenfor valuta, renter og aksjer.

Konsernets markedsrisiko kan splittes i følgende elementer:

- Renterisiko: Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, herunder derivater med renteinstrumenter som underliggende. Renterisiko knyttet til likviditetsporteføljen, samt sikringsforretninger knyttet til denne, vurderes særskilt og har egen risikoramme. Det vises til note 10.1 i årsrapport for 2018 for konsernets renterisiko.
- Aksjerisiko: Består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Aksjer i datterselskap er ikke inkludert. Sparebanken Møre har ingen handelsportefølje. Sparebanken Møres finansielle risiko vurderes å være lav. Det vises til note 13 i årsrapport for 2018 for konsernets aksjerisiko.
- Valutarisiko: Består av risikoen for tap når valutakursene endres. Alle finansielle instrumenter og øvrige posisjoner med valutarisiko blir inkludert i vurderingen. Valutarisiko knyttet til bankporteføljen, det vil si valutarisiko som oppstår som et resultat av sikring kundehandel, herunder utlån-/innskuddsvirksomhet, vurderes særskilt og har et eget sett av risikorammer.

Sparebanken Møres eksponering for valutarisiko fremkommer som følge av mismatch mellom underliggende forretninger og sikringsforretninger, samt nødvendig beholdning på konsernets arbeidskonti i utenlandske banker. Endringer i markedskurser medfører endringer i verdien av Sparebanken Møres valutaposisjon. Valutaposisjonen inneholder også Sparebanken Møres kassabeholdning av sedler i utenlandsk valuta. Sparebanken Møre har ikke handelsportefølje i FX-kontrakter. Sparebanken Møres valutarisiko er lav og godt innenfor de grenser som er angitt i forskrift. Det vises til note 10.2 i årsrapport for 2018 for konsernets valutarisiko.

- Spreadrisiko: Defineres som risikoen for endringer i markedsverdi av obligasjoner og engasjementer som følge av generelle endringer i kredittspreader.
- Total markedsrisiko: Den samlede risikovurderingen fremkommer ved å sammenstille vurderingene fra områdene renter, aksjer og valuta. Finanstilsynets metodikk på dette området legges til grunn for å vurdere det samlede markedsrisikoområdet. Vurderingene baseres på tre ulike risikofaktorer:
  - Eksponering
  - Risikospredning
  - Markedslikviditet

Det tas ikke hensyn til eventuelle diversifiseringseffekter mellom aktivaklassene.

Basert på innstilling fra administrerende direktørs Balansekomité godkjenner styret hvert år en totalramme for Sparebanken Møres markedsrisiko. Rammene er tilpasset konsernets aktivitetsnivå og risikotoleranse. Ved behov kan totalrammen bli endret hyppigere enn den årlige gjennomgangen. Total markedsrisikoramme defineres som maksimalt tap ved et stressscenario der Finanstilsynets metodikk legges til grunn. Den godkjente overordnede markedsrisikorammen delegeres til administrerende direktør, mens banksjef Seksjon Treasury og Markets har forvaltningsfullmakten for den totale markedsrisikorammen. Seksjonsleder har ansvar for at forvaltningen av rammene innenfor ulike underporteføljer blir overholdt til enhver tid.

Seksjon Treasury og Markets har et selvstendig ansvar for den løpende overvåkingen av posisjoner innenfor de ulike porteføljene og følger dette opp daglig eller med den frekvens som er nødvendig i forhold til aktivitetsnivå. Avdeling Risikostyring har hovedansvaret for måling, rapportering og kontroll av markedsrisikoområdet. Back-office har ansvaret for transaksjonskontroll og prosessering av betalingstransaksjoner.

SimCorp Dimension er det bærende risk management systemet i Sparebanken Møre knyttet til markedsrisikoområdet. Systemet gir løpende status på markedsutviklingen. Alle finansielle instrumenter blir registrert i systemet og overvåket kontinuerlig. Avdeling Risikostyring er ansvarlig for at verddivurderingen av finansielle instrument er god og relevante.

Avdeling Risikostyring overvåker at rammer og strategi til enhver tid overholdes. Dersom aktiviteter overskrider rammer eller strategi er det nedfelt skriftlige rapporteringsinstrukser. Rapportering av markedsaktiviteten inngår i Sparebanken Møres periodiske "Risikoreport" til ledelse, revisjons- og risikoutvalg og styre. Månedlig rapporteres resultatutvikling, samt faktisk risikoeksponering innenfor hver portefølje enkeltvis og aggregert. Rapportene blir sammenholdt mot maksimal aktivitetsramme og total markedsrisikoramme (stressramme). Styret blir også hvert kvartal gitt logg over eventuelle brudd på rammer, strategi eller lov og forskrift.

Det er ikke knyttet resultatbasert avlønning til noen personer som arbeider innen markedsrisikoområdet utover det som inngår i Sparebanken Møres generelle bonusordning som omhandler, og er lik for, alle ansatte i konsernet.

1.2.2.4 Likviditetsrisiko

Likviditet kan defineres som konsernets evne til å finansiere økninger i eiendelene og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet oppstår. Sparebanken Møre er likvid når den er i stand til å innfri gjelden sin etter hvert som den forfaller.

Styring av konsernets likviditetsrisiko tar utgangspunkt i konsernets overordnede finansieringsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum en gang årlig. Strategien gjenspeiler det moderate risikonivået som aksepteres for dette risikoområdet.

Konsernets likviditetsrisiko krever særskilt oppfølging. Dette skyldes konsernets særstilling som forvalter av innskuddsmidler for små og uprofesjonelle aktører, og konsernets sentrale rolle i betalingsformidlingen. Bankers forpliktelse til å motta innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, og det forhold at disse innskuddene normalt er disponible på dagen, medfører at de står ovenfor en vesentlig større likviditetsrisiko enn andre finansforetak. Myndighetenes låneordninger og sikkerhetsnett for bankene er begrunnet nettopp i disse forholdene. Kostnadene ved å redusere likviditetsrisikoen må sees i sammenheng med de fordeler lavere likviditetsrisiko gir. En grunnleggende forutsetning for å opprettholde innskyteres og andre långiveres tillit er at institusjonene alltid har tilstrekkelig likviditet til å dekke løpende forpliktelser.

LCR måler institusjonenes evne til å overleve en stressperiode på 30 dager. LCR øker betydningen av likvide eiendeler med høy kvalitet. NSFR måler langsiktigheten i institusjonens finansiering. NSFR medfører at institusjonene i større grad må finansiere illikvide eiendeler ved hjelp av stabil og langsiktig finansiering. I den sammenheng er innskudd ikke sett på som en like stabil finansieringskilde, noe som medfører at kvaliteten på innskuddene vil få økt betydning. Dette betyr at finansinstitusjonene i større grad må finansiere seg gjennom lengre obligasjonslån. Konsernet rapporterer også regelmessig, i henhold til rapporteringskrav, til tilsynsmyndighetene om utviklingen knyttet til likviditetsindikatorerne.

Gjennom konsernets langsiktige strategiske plan, "Møre 2022", er det lagt en likviditetsstrategi som ivaretar struktur og volum i LCR-kravet. Myndighetens krav til LCR utgjør 100 prosent. Ved utgangen av 2018 utgjorde LCR-indikatoren for konsernet 158 % og NSFR 108 %. I sammensetningen av den eksterne finansieringen er det prioritert å ha en relativt høy andel med løpetid over ett år.

Likviditetsfunksjonen i Sparebanken Møre er organisert i Seksjon Treasury og Markets. Seksjonen styrer således dag til dag flyten av likvider, og har ansvaret for å dekke finansieringsbehovet i Sparebanken Møre. Utnyttelsen av boligkreditselskapet, Møre Boligkreditt AS, er herunder sentralt. Likviditetskontrollen ivaretas både gjennom Seksjon Treasury og Markets og avdeling Risikostyring. Det skilles i denne sammenheng mellom overordnet og daglig operasjonell likviditetsstyring og -kontroll. Den daglige operasjonelle styringen ivaretas av Seksjon Treasury og Markets, mens den overordnede risikostyringen, herunder kontroll mot strategier og rammer, ivaretas av avdeling Risikostyring.

Styret mottar månedlige rapporter om likviditetssituasjonen hvor det inngår flere ulike nøkkeltall. I tillegg rapporteres tidlige faresignaler gjennom utvikling i soliditet, balanse- og resultatutvikling, tap/mislighold, utviklingen i cost of funds.

Likviditetsrisikoen forsøkes redusert ved en spredning av innlåneene på markeder, kilder, instrumenter og løpetider. For å sørge for at konsernets likviditetsrisiko holdes på et lavt nivå skal utlån til kunder i hovedsak finansieres ved kundeinnskudd, samt langsiktig verdipapirgjeld. Arbeidet med å øke ordinære innskudd er sterkt fokusert i kundearbeidet i alle deler av Sparebanken Møre. Konsernets

innskuddsdekning, innskudd fra kunder i forhold til utlån til kunder, var ved utgangen av 2018 på 57 %.

Styret skal informeres om bankens likviditetssituasjon på månedsbasis, og umiddelbart hvis det skjer viktige endringer som kan påvirke nåværende eller framtidig likviditetssituasjon. Rapporteringen søker å identifisere likviditetssituasjon under normal drift, avdekke tidlige «faresignaler» og vurdere bankens stresskapasitet.

Møre Boligkreditt AS har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak, og selskapet gir konsernet en økt diversifisering av dets fundingkilder. Morbanken har gjennom året overført deler av boliglånsporteføljen til kredittforetaket.

1.2.2.5 Operasjonell risiko

I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av Sparebanken Møre. Konsernet har definert ulike typer operasjonell risiko inn i følgende hovedkategorier:

- Internt bedrageri
- Eksternt bedrageri
- Ansettelsesvilkår og sikkerhet på arbeidsplassen
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Skade på fysiske eiendeler
- Avbrudd i drift og/eller systemer
- Oppgjør, levering eller annen transaksjonsbehandling

Styret i Sparebanken Møre har vedtatt at det aksepteres en lav risikoprofil knyttet til operasjonell risiko. Det er utarbeidet en egen overordnet strategi for risikoområdet, og det foreligger flere dokumenter som underbygger konsernets risikohåndtering. Disse dokumentene omhandler blant annet IKT-området, beredskapsplaner for personell og eiendom, sikkerhetshåndbok, fullmakts strukturer, etiske retningslinjer og forsikringsstrategi.

For Compliance er det etablert styrevedtatt instruks, arbeidsplaner og handlingsplaner. Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko, og således også kvaliteten i Sparebanken Møres drift, ligger hos den enkelte leder. Dette ansvaret følger av stillingsinstrukser og ulike retningslinjer og rutiner. Alle ledere avgir årlig en bekreftelse til administrerende direktør på kvalitet og etterlevelse av internkontroller innenfor de risikoområdene som er gjengitt i dette dokumentet. Det angis også forbedringsområder som går inn i egne handlingsplaner, og administrerende direktør legger rapporten frem for revisjons- og risikoutvalget og styret. Årlig ICAAP medfører også en gjennomgang av konsernets vesentlige risikoområder, inklusive operasjonell risiko. Konsernets etablerte internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen, både for avdekking og oppfølging.

1.2.2.6 Eierrisiko

Sparebanken Møres evne til å betjene egne utstedelser av obligasjoner og sertifikater anses ikke å være påvirket av økonomisk resultat i datterselskapene. Dersom Møre Boligkreditt AS misligholder sine forpliktelser knyttet til forfall eller renter på utestående obligasjonsgjeld har imidlertid Sparebanken Møre som morbank forpliktet seg gjennom en revolverende fasilitet å dekke opp for slikt mislighold for

en varighet på inntil 12 måneder. Om en slik situasjon skulle oppstå vil det kunne medføre konsekvenser for kredittverdigheten til Sparebanken Møre.

1.2.2.7 Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter. Kritiske suksessfaktorer for å bevare et godt omdømme vurderes å være kompetente medarbeidere, korrekte holdninger og handlemåter, god intern og ekstern kommunikasjon, og velfungerende målemetoder. Banken gjennomfører egne målinger av kundetilfredshet, i tillegg til å være inkludert i regionale omdømmemålinger.

Sparebanken Møre ikke kjent med at det i 2016, 2017 og 2018 har inntrådt tendenser, usikkerhet, krav, forpliktelser eller begivenheter som med rimelighet kan forventes å få vesentlig innflytelse på bankens økonomiske framtidsutsikter ut over det som er offentliggjort i forbindelse med års- og kvartalsrapporter. Det har i løpet av de siste 12 måneder ikke vært saker for domstolene eller voldgiftsrett, eller saker i forvaltningsorgan som kan få, eller som nylig har hatt, vesentlig innflytelse på den finansielle stilling eller resultatene til Sparebanken Møre eller dens døtre. Banken har heller ikke blitt varslet om slike saker.

1.2.2.8 Compliance-risiko (etterlevelse)

Compliance-risiko er risikoen for at Banken pådrar seg offentlige sanksjoner/ bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Sparebanken Møres compliance-risiko er vurdert ivaretatt av gjeldende internkontrollprosesser som igjen blir overvåket internrevisjonen. Sparebanken Møres internkontroll er utformet for å gi en god sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal også sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil og vedtatte risikotoleransegrenser.

Sparebanken Møres internkontrollprosesser bygger på prinsippene i den globale internkontrollstandarden COSO-modellen. Prosessene og internkontrollene skal dekke konsernet som helhet. I dette ligger dermed at også de risikoer som oppstår som følge av eierskap og drift i datterselskaper skal håndteres av konsernets totale internkontrollprosesser. En mer detaljert beskrivelse av interkontroll og internrevisjon er gitt i pkt. 1.2.2.9 «Interkontroll» og pkt. 1.2.2.10 «Internrevisjon».

1.2.2.9 Internkontroll

Internkontroll skal utformes for å gi en god sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen områdene strategisk utvikling, målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og overholdelse av lover og regler, herunder også etterlevelse av konserninterne retningslinjer og policyer. En velfungerende internkontroll skal også sikre at konsernets risikoeksponering er innenfor vedtatt risikoprofil og vedtatte risikotoleransegrenser.

Sparebanken Møres internkontrollprosesser bygger på prinsippene i den globale internkontrollstandarden COSO-modellen. Prosessene og internkontrollene skal dekke konsernet som helhet. I dette ligger dermed at også de risikoer som oppstår som følge av eierskap og drift i datterselskaper skal håndteres av konsernets totale internkontrollprosesser.

I Sparebanken Møre har den enkelte leder et særskilt individuelt ansvar for å påse at internkontrollen innen hans eller hennes ansvarsområde fungerer og blir gjennomført som forutsatt. Dette innebærer at ledere på alle plan overvåker vedtatte kontrolltiltak innenfor sitt område. Slik innsikt oppnås normalt ved personlig nærvær, oppfølging av medarbeidere, stikkprøvekontroller, gjennomgang av nøkkeltall og avviksmålinger mv. Dette prinsippet er også gjeldende for ledere av datterselskapene i konsernet.

Rapportering av internkontroll i Sparebanken Møre er organisert desentralt med avdeling Compliance som koordinerende enhet.

Styret har mottatt løpende rapportering om driften og risikosituasjonen gjennom året. Administrerende direktør har videre avlagt årlig rapport til styret vedrørende en samlet vurdering av risikosituasjonen og en vurdering av om de etablerte internkontrollene fungerer.

Basert på mottatte rapporteringer mener styret at internkontrollen er forsvarlig ivaretatt i Sparebanken Møre.

1.2.2.10 Internrevisjon

Internrevisjonens mandat er å gi en uavhengig vurdering av kvaliteten og effektiviteten av styring og kontroll, risikostyring og internkontroll, samt etterlevelse av relevante lover og forskrifter.

Konsernets internrevisjon har i 2018 vært utkontraktert til EY. Internrevisjonen rapporterer til revisjons- og risikoutvalget og styret. Det er utarbeidet plan for internrevisors arbeid som er vedtatt av styret. Revisjons- og risikoutvalget og styret har i 2018 mottatt regelmessige rapporter fra internrevisor i henhold til denne planen, og det er ikke avdekket vesentlige brudd på relevante lover eller forskrifter.

2 ANSVARLIG FOR DETTE REGISTRERINGSKORTET

Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund, er ansvarlig for innholdet i registreringsdokumentet.

Ansvarserklæring

I henhold til kommisjonsforordning nr. 809/2004 bilag XI punkt 1.2 bekrefter herved Sparebanken Møre som ansvarlig for registreringsdokumentet at opplysningene i registreringsdokumentet så langt banken kjenner til er i samsvar med de faktiske forhold, at det ikke forekommer utelatelser fra registreringsdokumentet som er av en slik art at de kan endre registreringsdokumentets betydningsinnhold og at den ansvarlige har gjort alle rimelige tiltak for å sikre dette.

Undertegnede, Trond Lars Nydal, er administrerende direktør i Sparebanken Møre og tegner selskapet alene, jf. bankens vedtekter og allmennaksjeloven § 6-31 første ledd.

Ålesund, 10. mai 2019

x

Trond Lars Nydal

adm. direktør

3 BANKENS REVISOR

Bankens og konsernets revisor fra og med 2018 er KPMG AS, Langelandsv. 1, 6010 Ålesund. Telefon +47 04063. I årene 2016 og 2017 var Ernst & Young AS, Langelandsv. 1, 6010 Ålesund, revisor for bedriften. KPMG AS og Ernst & Young AS er medlemmer av Den norske Revisorforening. Revisorer har ikke noen form for materielle interesser i Sparebanken Møre.

Regnskap	Ansvarlig revisor	Selskap
2018	Svein Arthur Lyngroth	KPMG
2017	Einar Hersvik	Ernst & Young
2016	Einar Hersvik	Ernst & Young
2015	Einar Hersvik	Ernst & Young
2014	Einar Hersvik	Ernst & Young
2013	Einar Hersvik	Ernst & Young
2012	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young
2011	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young
2010	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young
2009	Ivar-Andre Norvik	Ernst & Young

4 OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRE

Utsteders foretaksnavn er Sparebanken Møre. Hovedkontor og forretningsadresse er Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6001 Ålesund, telefon 70 11 30 00. Banken er registrert i Norge. Banken er registrert i Brønnøysundregisteret med organisasjonsnummer 937 899 319. Sparebanken Møre ble etablert 1. april 1985 gjennom en sammenslutning av flere lokale sparebanker i Møre og Romsdal. Den 1. januar 1986 ble Sandøy Sparebank slått sammen med Sparebanken Møre, 1. januar 1990 ble Sparebanken Romsdal innfusjonert og 1. november 2009 ble Sparebanken Tingvoll innfusjonert. I dag er 33 tidligere lokale sparebanker på Sunnmøre og i Romsdal samlet i Sparebanken Møre. Banken har konsesjon som sparebank etter sparebankloven. Banken er underlagt den alminnelige rammelovgivningen som gjelder for finansinstitusjoner i Norge. Finansdepartementet er konsesjonsmyndighet for banken. Banken er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Sparebanken Møre har i henhold til verdipapirhandelloven (vphl) tillatelse til å yte investeringstjenester som nevnt i vphl § 2-1 første ledd nr. 1 til og med nr. 6, og kan yte tilknyttede tjenester jfr. Vphl. 2-1 annet ledd nr. 1, 4 og 5. I tillegg er Sparebanken Møre som kredittinstitusjon registrert med den tilknyttede tjenesten "kredittgivning", jfr. Vphl. § 2-1 annet ledd nr. 2. Banken er nivå 1 bank i NICS (Norwegian Interbank Clearing System), og er en fullskala valutabank, samt har konsesjon som verdipapirforetak.

Prospektet/avtalevilkårene er regulert av norsk rett. Tvist i tilknytning til prospektet/avtalevilkårene hører under norsk jurisdiksjon (norsk domstol).

Det har i nyere tid ikke inntruffet begivenheter som i vesentlig grad har betydning ved vurdering av bankens solvens.

5 BANKENS FORRETNINGSOVERSIKT

Konsernet Sparebanken Møre består av morbanken, kredittforetaket Møre Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS og eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS. Sparebanken Møre har definert sitt geografiske virkeområde til Nordvestlandet, der banken ved årsskiftet har 28 kontor i 24 kommuner.

De kunderettede aktivitetene innenfor personmarkedet er organisert som en sentral enhet, Divisjon Personmarked. Samtlige personmarkedsavdelinger (28) rapporterer til leder for divisjon Personmarked. Denne lederen rapporterer igjen til adm. direktør.

Næringslivsmarkedet er organisert i tre geografiske enheter som rapporterer til leder divisjon Næringslivsmarked. Leder Næringslivsmarked rapporterer til adm. direktør. Næringslivsmarkedet er igjen matriseorganisert ved bruk av 6 bransjelinjer (marin, offshore & supply, industri, eiendom, handel & tjenesteyting og SMB).

Oppgavene og ansvaret i Sparebanken Møres daglige drift er fordelt slik at ressursbruken i kontornettet i utstrakt grad er prioritert direkte til kunderettede aktiviteter. Øvrige oppgaver skal i størst mulig grad ivaretas av det sentrale støtteapparatet, som i organisasjonen består av sju seksjoner. Hver av disse ledes av en seksjonsbanksjef, som rapporterer til adm. direktør. Leder divisjon Personmarked, leder divisjon Næringslivsmarked og seksjonsbanksjefene danner egne ledergrupper sammen med sine respektive avdelingsledere. Styret ansetter divisjonsleder for Personmarked og Næringslivsmarked samt seksjonsbanksjefene. Adm. direktør setter sammen bankens toplederguppe.

Sparebanken Møre er totalleverandør av tjenester innen områdene

- finansiering – utlån til privatpersoner og bedrifter
- innskudd og plasseringer – mottak av tradisjonelle bankinnskudd og formidling av plasseringer i enkeltaksjer og fond til privatpersoner, bedrifter og offentlig sektor
- formuesforvaltning – individuelt tilpassede forvaltningsavtaler for større personkunder, bedrifter og offentlig sektor
- økonomisk rådgivning – alle ansatte i kundeoposisjon er sertifisert som Autorisert Finansiell Rådgiver og kan gi grunnleggende økonomiske råd for alle livsfaser
- betalingsformidling – håndtering av betalingsoppdrag i norske kroner og valuta for inn- og utland
- valuta- og rentehandel – spot- og terminhandel i valuta samt individuell rentesikring for bedrifter
- forsikring – formidler skade- og personforsikring for privatpersoner og bedrifter
- eiendomsmegling – tilbyr meglertjenester innen kjøp og salg av bolig og fritidseiendom, prosjektmegling og næringsmegling

For regnskapsåret 2018 var over 80% av bankens inntekter generert fra tradisjonell bankdrift i form av rentenetto. Rentenetto består i hovedsak av differanse mellom renteinntekt på utlån og rentekostnader for innskudd og markedsfinansiering. Markedet for innskudd og utlån er følgelig det desidert viktigste for Sparebanken Møres finansielle resultat. I markedet for tradisjonell bankaktivitet har Sparebanken Møre en høy markedsandel i markedsområdet. Basert på tall fra Statistisk Sentralbyrå pr. 31.12.2017, publisert mai 2018 (se lenke under avsnitt) har banken beregnet en markedsandel på ca. 29,5% for innskudd og ca. 24,0% for utlån i personkundemarkedet i Møre og Romsdal, mens tallene for næringslivsmarkedet viser markedsandeler på ca. 18,8% og ca. 15,0% for

hhv. innskudd og utlån. Opplysningene benyttet fra Statistisk Sentralbyrå i avsnittet over ved beregninger av markedsandeler er korrekt gjengitt og har, etter det Sparebanken Møre kjenner til og kan kontrollere ut fra offentlige opplysninger om tredjemann, ingen fakta som er utelatt som kan medføre at de gjengitte opplysninger, og bruken av disse, er unøyaktige eller villedende. Lenke til aktuell bankstatistikk fra SSB (<https://www.ssb.no/bank-og-finansmarked/statistikker/banker>), se tabeller: «Finansforetak. Utlån etter låntakersektor (F)» og «Banker. Innskudd etter innskytersektor og fylke».

I bankens distribusjonsstrategi inngår bankens kontornett, digitale kanaler, spesialistfunksjoner og kundeservice. Gjennom en samordnet betjening av kundene skal banken gi den beste kundeopplevelsen gjennom høy servicegrad og god rådgivning. Banken har som mål å videreutvikle og holde god kvalitet på alle distribusjonskanalene for å øke verdiskaping for kunder og bank. Det betyr at vi skal levere høy kompetanse i fysisk rådgivning og tilby enkle digitale tjenester for kundene.

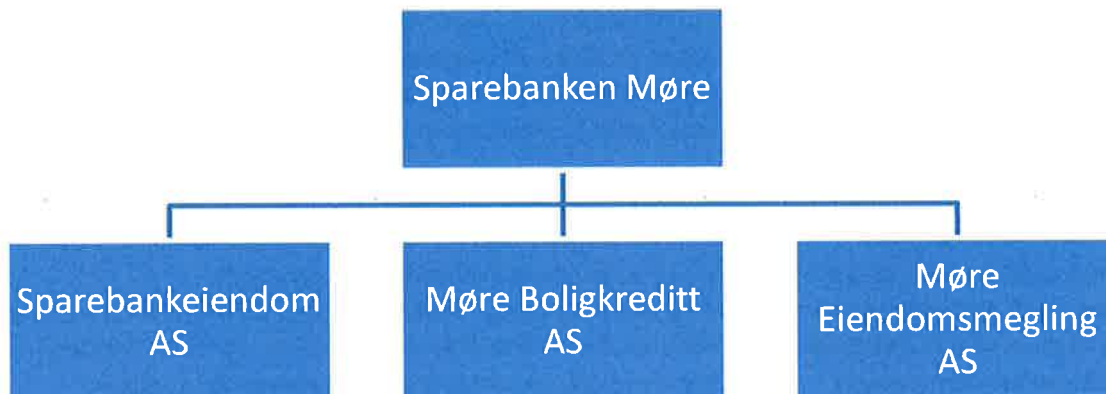
Møre og Romsdal er bankens primære markedsområde. Banken møter for øvrig konkurranse fra sparebanker, forretningsbanker, formidlingsselskaper, forvaltere av verdipapirfond, forsikringsselskap og kredittforetak. De største konkurrentene på ordinære banktjenester er vurdert å være DNB, Nordea og Sparebanken 1 Midt-Norge. Konkurransesituasjonen varierer imidlertid en del mellom de ulike regionene.

De viktigste inntektsområdene utenom rentenetto er inntekter fra betalingskort (MNOK 49), kundeforretninger for rente- og valutasikringer (MNOK 47), Aktiv Forvaltning (MNOK 34), Garantiprovisjoner (MNOK 34), Eiendomsmegling (MNOK 20) og Forsikring (MNOK 17). Tall i parentes er sumtall for regnskapsåret 2018. Konkurransesituasjonen for disse produktområdene har store individuelle forskjeller og kan ofte avvike fra tradisjonell bankaktivitet. Sparebanken Møre opplever at særlig konkurransen innenfor eiendomsmegling og forsikring er tøff, men det jobbes systematisk for å vinne markedsandeler også innenfor disse områdene.

Innenfor betalingsformidling og betalingsløsninger så skjer der mye i konkurransebildet på grunn av nye aktører som for eksempel Apple Pay og Google Pay, og det forventes ytterligere økt konkurranse fra disse etter at det nye personverndirektivet (PSD2) trådte i kraft 1. april 2019. For Sparebanken Møre innebærer dette et isolert sett begrenset inntektsområde og vi opplever ikke denne utviklingen som en betydelig trussel.

6 KONSERNETS ORGANISASJONSSTRUKTUR

Konsernet Sparebanken Møre består pr. 10.05.2019 av morbanken og de heleide selskapene boligkredittforetaket Møre Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Møre Eiendomsmegling AS, samt eiendomsselskapet Sparebankeiendom AS.

Sparebankeiendom AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre og har som formål å eie og forvalte bankens egne forretningseiendommer. Selskapet har ingen ansatte.

Møre Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre og har som formål å finansiere utlån med pant i bolig og næringseiendom. Selskapet er etablert som et ledd i Sparebanken Møres langsiktige finansieringsstrategi, og kredittforetakets hovedmålsetting er å utstede obligasjoner med fortrinnsrett rettet mot nasjonale og internasjonale investorer. Sparebanken Møre er avhengig av den finansieringen som blir tilgjengelig for banken gjennom boligkredittselskapet. Møre Boligkreditt AS har 1 ansatt og gav pr 31.12.2018 et resultatbidrag til konsernet på NOK 174 millioner og ervervet utlånsportefølje i kredittforetaket utgjorde NOK 23,4 milliarder.

Møre Eiendomsmegling AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Møre og tilbyr tjenester innen eiendomsomsetning til både personkunder og næringslivet. Selskapet har 13 ansatte ved utgangen av 2018.

Banken drives som en selvstendig økonomisk enhet i konsernet Sparebanken Møre. Banken finansierer sin virksomhet ved innskudd fra allmennheten og ved opptak av lån i penge- og kapitalmarkedet. Konserninterne transaksjoner er basert på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper, jfr. allmennaksjeloven § 3-9 og finansieringsvirksomhetsloven § 2a-8. Banken (morbank) hadde pr 31.12.2018, 373 ansatte, tilsvarende 361 årsverk.

7 STYRE, LEDELSE, TILSYNSORGANER

Status per 10.05.2019

En sparebank er i utgangspunktet en selveiende institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskap, jf. finansforetakslovens kap. 8 om styringsorgan. Sparebanken Møre følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 17. oktober 2018 («Anbefalingen») så langt den passer for sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis. Banken følger også EBAs (det Europeiske Banktilsynets) Guidelines on Internal Governance GL 11/2017. Finansforetaksloven fastsetter bestemmelser for sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis som i noen tilfeller medfører avvik fra allmennaksjeloven og at Anbefalingen ikke passer fullt ut. Det redegjøres for slike avvik fra Anbefalingen under kapittel «Eierstyring og selskapsledelse» i årsrapport for 2018. Det er ingen vesentlige avvik mellom Anbefalingen og hvordan denne etterleves i Sparebanken Møre.

Bankens øverste organ er generalforsamlingen. I Sparebanken Møre består denne av i alt 44 medlemmer med 14 varamedlemmer valgt av fire grupperinger etter nærmere bestemmelser i vedtektene. Generalforsamlingen i Sparebanken Møre er sammensatt slik: 13 medlemmer med 4 varamedlemmer er valgt av og blant kundene, 17 medlemmer med 4 varamedlemmer er valgt av

egenkapitalbeviserne, 11 medlemmer og 4 varamedlemmer er valgt av og blant de ansatte, og 3 medlemmer med 2 varamedlemmer er valgt av samfunnsfunksjonen (fylkestinget i Møre og Romsdal).

7.1 Styret

Styret består av 8 medlemmer, med 4 varamedlemmer, valgt av generalforsamlingen. To av medlemmene er valgt blant bankens ansatte. Alle styremedlemmene er uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Styrets leder og nestleder er valgt av generalforsamlingen ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for 2 år og varamedlemmer for 1 år. Av de valgte medlemmer er fire på valg det ene året, og fire medlemmer på valg påfølgende år. Medlemmer og varamedlemmer som er på valg kan gjenvelges. Et valgt medlem av styret kan ikke ha dette tillitsvervet i et sammenhengende tidsrom lengre enn 12 år, eller ha dette tillitsvervet i mer enn 20 år sammenlagt.

Styret leder sparebankens virksomhet. Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, og har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret fastsetter også bevilgningsreglementet for banken. Gjennom "Instruks for styret i Sparebanken Møre" er styrets ansvar og oppgaver nedfelt. Instruksen revideres regelmessig. Det er videre vedtatt "Instruks for adm. direktør". Disse instruksene danner grunnlag for etablert ansvars- og oppgavefordeling mellom styret og administrerende direktør. Styrets leder skal innen mai hvert år, i samråd med administrerende direktør, sette opp forslag til en årlig plan for styrets arbeid i det kommende året med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring, herunder møteplan og hovedpunkter på agenda for styremøtene for neste kalenderår. Styret evaluerer årlig sin egen arbeidsform og kompetanse med sikte på forbedringstiltak. Styret vedtar de overordnede langsiktige økonomiske målene for Sparebanken Møre. Disse er nedfelt i konsernets strategiske plan. Detaljene i planen revideres årlig i en felles prosess mellom styret og bankens toppledergruppe. Styret sikrer på denne måten at banken ledes slik at de fastsatte overordnede mål nås. De nåværende medlemmene av bankens styre er presentert nedenfor. Tallene i parentes angir hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Sparebanken Møre pr 31.12.2018. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Leif-Arne Langøy (113.500)

Styrets leder

Leif-Arne Langøy er eier og daglig leder i Lapas AS. Styrets leder siden april 2011. Bosatt i Haram kommune. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmstgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Roy Reite (2.522)

Styrets nestleder

Roy Reite er adm. dir. i STX OSV AS. Styremedlem siden 2004, nestleder fra 2008. Bosatt i Ålesund kommune. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmstgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Ragna Brenne Bjerkeset (950)

Styremedlem

Ragna Brenne Bjerkeset er seniorrådgiver i TIBE og ICF sertifisert coach. Bosatt i Fræna kommune. Styremedlem fra april 2011. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmstgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Ann Magritt B. Vikebakk (6.805)

Styremedlem

Ann Magritt B. Vikebakk er eier og leder av Bjåstad Vikebakk Advokatfirma AS. Bosatt i Hareid kommune. Styremedlem siden 2014. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Henrik Grung (0) Styremedlem

Henrik Grung er partner i advokatfirmaet Steenstrup Stordrange, hvor han også er styreleder. Bosatt i Ålesund. Grung har vært styremedlem i Sparebanken Møre siden 2015. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Jill Aasen (0) Styremedlem

Jill Aasen er finansdirektør i Havila AS. Bosatt i Herøy kommune. Hun har vært varamedlem i styret i Sparebanken Møre siden 2018, og styremedlem siden 2018. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Helge Karsten Knudsen (1.273) Styremedlem

Helge Karsten Knudsen er hovedtillitsvalgt i Sparebanken Møre og har vært styremedlem siden 2014, han var også styremedlem i perioden 2001 -2012. Bosatt i Ålesund kommune. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Marie Rekdal Hide (268) Styremedlem

Marie Rekdal Hide ansatt i Sparebanken Møre og har vært ansattes representant i styret siden mars 2017. Bosatt i Sula kommune. Forretningsadresse: Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

7.2 Administrerende direktørs ledergruppe

Status pr. 10.05.2019

Administrerende direktørs ledergruppe er sammensatt av lederne for seksjoner, divisjon næringslivsmarked og divisjon personmarked.

Tallene i parentes viser hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Sparebanken Møre pr. 31.12.2018. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende nærmeste familie og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse.

Trond Lars Nydal, født 1970 (6.114)

Adm. direktør fra april 2017. Tidligere leder for divisjon personmarked. Ansatt i Sparebanken Møre siden 1997. Har hatt flere ledende stillinger i banken og vært i bankens ledergruppe siden 2003. Siviløkonom fra NHH.

Terje Krøvel, født 1959 (4.752)

Leder divisjon Næringslivsmarked fra 01.10.17, tidligere banksjef Næringsliv Sunnmøre. Ansatt i Sparebanken Møre siden 1983, og har hatt flere lederstillinger innenfor ulike bransjegrupper i banken. Økonomi og administrasjon M&R Distriktshøyskole (1983).

Elisabeth Blomvik, født 1978 (408)

Leder for divisjon Personmarked fra 17.07.17. Tidligere erfaring fra Nordea (2001-2017), der hun hadde flere lederstillinger, sist som avdelingssjef for Nordea Ålesund. Master i ledelse fra BI Oslo.

Idar Vattøy, født 1959 (4.788)

Leder for Seksjon Økonomi, Regnskap og Eiendom fra 01.10.17. Ansatt i Sparebanken Møre som økonomikonsulent i 1984, leder for ulike grupperinger av økonomiseksjonen siden 2007. Utdannet ved Møre og Romsdal distriktshøgskole 1980-1982 og Møre og Romsdal Ingeniørhøgskole 1982-1984. Cand.mag. 1984.

Runar Sandanger, født 1957 (3.843)

Leder for Seksjon Treasury og Markets fra 01.02.13. Ansatt i Sparebanken Møre i 1986 Sosialøkonomisk embedseksamen (cand. oecon) Universitetet i Oslo 1983. Stipendiat Norsk Utenrikspolitisk Institutt 1982-1983. Konsulent Norges Bank 1983-1986.

Perdy Karin Lunde, født 1957 (4.115)

Leder for Seksjon Forretningsstøtte fra 01.10.17. Tidligere leder for seksjon Forretningsutvikling. Ansatt i Sparebanken Møre siden 1977. Bedriftsøkonom BI 1990.

Erik Røkke, født 1969 (5.986)

Leder for seksjon Risikostyring og Compliance fra 01.10.17. Tidligere leder for Kreditt og Juridisk. Ansatt i Sparebanken Møre i 2012. Ansatt i PWC i 1994. Banksjef i Ørskog Sparebank 2001 – 2012. Utdannet siviløkonom ved NHH 1991 – 1994 og statsautorisert revisor.

Tone Skotheim Gjerdsbakk, født 1982 (2.806)

Kommunikasjonssjef og leder for seksjon Kommunikasjon og Konsernstøtte fra 01.10.17. Tidligere leder for seksjon Informasjon og Administrasjon. Ansatt i Sparebanken Møre i 2014. Har jobbet som journalist i NRK og som kommunikasjonsrådgiver i flere kommunikasjonsbyrå. Utdannet journalist fra Høgskulen i Volda (2003).

Arild Sulebakk, født 1963 (394)

Leder seksjon Kundeopplevelse fra 01.01.18. Har hatt flere ledende stillinger i banken, inklusiv leder for Møre Finans AS. Har tidligere jobbet i PAB Consulting og Norsk Hydro. Utdannet Elektroingeniør fra M&R Ingeniørhøgskole (1985) og Bedriftsøkonom fra BI (1991).

Kjetil Hauge, født 1972 (1.859)

Leder for seksjon Organisasjonsutvikling fra 01.10.17. Ansatt i Sparebanken Møre i 1998. Har hatt ulike ledende stillinger i banken, bl.a regionbanksjef og leder for Møre Boligkreditt AS. Siviløkonom fra NHH (1995).

Forretningsadresse for alle medlemmer av administrerende direktørs ledergruppe er:

Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

Det foreligger ingen potensielle interessekonflikter mellom de forpliktelser personer i styret, representantskapet, kontrollkomiteen eller administrerende direktørs ledergruppe har overfor utsteder, og deres private interesser og/eller øvrige forpliktelser for denne kretsen av personer.

7.3 20 største eiere – Egenkapitalbevis

20 største eierne pr 31.12.2018	Antall	Andel av EKB i %
Sparebankstiftelsen Tingvoll	901.000	9,11
Cape Invest AS	751.000	7,60
Verdipapirfond Pareto Aksje Norge	419.467	4,24
Verdipapirfond Nordea Norge Verdi	386.014	3,90
Wenaasgruppen AS	380.000	3,84
MP Pensjon	339.781	3,44
Pareto AS	304.355	3,08
Wenaas Kapital AS	230.161	2,33
FLPS - Princ All Sec	207.782	2,10
Verdipapirfondet Eika egenkapital	173.000	1,75
Beka Holding AS	150.100	1,52
Verdipapirfondet Landkreditt Utbytte	125.000	1,26
Lapas AS (Leif-Arne Langøy)	113.500	1,15
State Street Bank	75.913	0,77
PIBCO AS	75.000	0,76
Forsvarets personell pensjonskasse	63.660	0,64
Odd Slyngstad	59.915	0,61
Malme AS	55.000	0,56
U Aandals Eftf AS	50.000	0,51
Stiftelsen Kjell Holm	49.850	0,50
Sum 20 største	4.910.498	49,67
Totalt	9.886.954	100,00

Da utsteder er sparebank er det ingen eiere som kontrollerer banken.

8 OPPLYSNINGER OM SPAREBANKEN MØRES FINANSIELLE STILLING OG RESULTATER SAMT REFERANSELISTE

Det henvises til Sparebanken Møres årsrapporter for 2017 og 2018 samt kvartalsrapport for 1. kvartal 2019 for informasjon og opplysninger om bankens aktiva og passiva, finansielle stilling, resultater, kontantstrømoppstilling, regnskapsprinsipper og noter. Rapportene er tilgjengelige på bankens hjemmeside (<https://www.sbm.no/investor-relations/81/0/>) eller ved henvendelse til Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6003 Ålesund.

For årsrapport 2017 finnes aktuell finansiell informasjon på følgende sider:

- Balanse: sider 42-43
- Resultatregnskap: sider 40-41
- Regnskapsprinsipp: sider 49-55
- Noter for øvrig: sider 56-138
- Egenkapitaloppstilling: sider 44-46
- Kontantstrømoppstilling: sider 47

For årsrapport 2018 finnes aktuell finansiell informasjon på følgende sider:

- Balanse: sider 42-43
- Resultatregnskap: sider 40-41
- Regnskapsprinsipp: sider 50-53
- Noter for øvrig: sider 54-142
- Egenkapitaloppstilling: sider 44-48
- Kontantstrømoppstilling: side 49

For 1. kvartalsrapport 2019 finnes aktuell finansiell informasjon på følgende sider:

- Balanse: side 9
- Resultatregnskap: sider 7-8
- Regnskapsprinsipp: side 13
- Noter for øvrig: sider 14-33
- Egenkapitaloppstilling: sider 10-11
- Kontantstrømoppstilling: side 12

Sparebanken Møres årsregnskaper for 2017 og 2018 er blitt revidert i samsvar med gjeldende lovgivning og det foreligger revisjonsberetning for begge regnskapene. Årsregnskapet for 2018 er seneste reviderte regnskap. Revisjonsberetningene inneholder ingen forbehold. Det vises til ansvarserklæring i punkt 2.

Revisjonsberetningene finnes i Sparebanken Møre sine årsrapporter på følgende sider:

- 2017: side 140
- 2018: side 144

Regnskapsrapport for 1. kvartal 2019 er ikke revidert.

Sparebanken Møre er ikke kjent med at det er skjedd vesentlige endringer i konsernets finansielle stilling eller forverring i Utsteders framtidutsikter siden datoen for de siste offentliggjorte reviderte regnskapene.

Det er ingen hendelser knyttet til Utsteder som nylig er inntruffet og som i vesentlig grad er relevante ved vurderingen Utsteders solvens.

Det er ingen kjente utviklingstrekk, usikkerhetsfaktorer, krav, forpliktelser eller hendelser som sannsynligvis vil ha en vesentlig innvirkning på Utsteders framtidutsikter for det inneværende regnskapsår.

Det har ikke vært noen forvaltningssaker, retterganger eller voldgiftssaker de siste 12 måneder (herunder saker som er anlagt eller varslet og som Utsteder har kjennskap til), som kan få eller som i

den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på utstederens og/eller konsernets finansielle stilling eller lønnsomhet.

Sparebanken Møre har ikke inngått noen vesentlige avtaler som ikke inngår i den løpende forvaltningen og som kan lede til at et foretak innen konsernet påtar seg forpliktelser eller erverver rettigheter som påvirker bankens evne til å overholde sine forpliktelser ovenfor obligasjonseierne. Dokumenter som er henvist til i registreringsdokumentet er tidligere offentliggjort og oversendt til Oslo Børs.

Registreringsdokumentet og de dokumenter som utgjør en del av registreringsdokumentet ved henvisning er tilgjengelig på Sparebanken Møres hjemmeside (<https://www.sbm.no/investor-relations/obligasjonsavtaler/262/0/>)

9 OFFENTLIG TILGJENGELIGE DOKUMENTER

Følgende dokumenter (eller kopier av disse) kan fås ved henvendelse til Sparebanken Møre, Keiser Wilhelmsgt. 29/33, 6001 Ålesund, ved telefonhenvendelse til banken, telefon 70 11 33 00, eller ved henvendelse per epost til kundeservice@sbm.no:

- Bankens stiftelsesdokument og vedtekter
- Bankens årsrapporter for 2016, 2017 og 2018 herunder revisors bekreftelser
- Årsrapporter for Møre Boligkreditt AS for 2016, 2017 og 2018 herunder revisors bekreftelser
Årsrapporter for Møre Eiendomsmegling AS for 2016, 2017 og 2018 herunder revisors bekreftelser
- Årsrapporter for Sparebankeiendom AS for 2016, 2017 og 2018 herunder revisors bekreftelser

Bankens vedtekter og finansielle rapporter kan også lastes ned elektronisk fra Bankens nettside, www.sbm.no under Investor Relations (<https://www.sbm.no/investor-relations/81/0/>).

Alle rapporter, brev og andre dokumenter, historisk finansiell informasjon, vurdering og ekspertuttalelser som er utarbeidet på anmodning fra utsteder, som helt eller delvis inngår i registreringsdokumentet, eller som det vises til i registreringsdokumentet kan kontrolleres i hele registreringsdokumentets gyldighetstid, som er 12 måneder etter dato for godkjent Registreringsdokument.

10 DEFINISJONSLISTE

Definisjon av brukte begreper i dokumentet:

Selskapet:	Sparebanken Møre som juridisk enhet med orgnr. 937 899 319
Morbank:	Har samme betydning som Selskapet
Banken:	Har samme betydning som Selskapet
Utsteder:	Har samme betydning som Selskapet
Konsernet:	Selskapet pluss datterselskaper
Datterselskaper:	Møre Boligkreditt AS (orgnr. 884031222), Sparebankeiendom AS (orgnr. 933270548), Møre Eiendomsmegling AS (orgnr. 963800916)
LCR:	Liquidity Coverage Ration
NSFR:	Net Stable Funding Ratio
OMF:	Obligasjoner med Fortrinnsrett
CSA:	Credit Support Annex
EMIR:	European Markets Infrastructure Regulation
CCP:	Central Clearing Counterparty
VPHL:	Verdipapirhandelloven
PSD2:	Revised Payment Security Directive
PD:	Probability of Default
LGD:	Loss Given Default
EAD:	Exposure at Default
COSO:	Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission (Styringsmodell for internkontroll)
Anbefalingen:	Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse av 17. oktober 2018
EBA:	European Banking Authority